

NORGES HØYESTERETT

Den 19. april 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Indreberg og Falkanger i

HR-2013-00850-U, (sak nr. 2013/692), straffesak, anke over dom:

A (advokat Christian Wiig)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens domfellelse for seksuell handling med barn under 16 år, jf. straffeloven § 200 andre ledd første punktum jf. tredje ledd.
- (2) A, født 29. april 1979, er ved tre forskjellige tiltalebeslutninger tiltalt for seksuelle overgrep mot sin svoger, B, født 12. oktober 1990. Ifølge tiltalebeslutningene skal handlingene ha skjedd dels før og dels etter at fornærmede fylte 14 år. De ulike tiltalepostene har tingretten pådømt i to separate saker. Første dom er avsagt av Sør-Trøndelag tingrett 2. desember 2011 hvor dommen har slik domsslutning for straffekravets vedkommende:

"A, født 29.04.1979, dømmes for overtredelse av straffeloven § 196 første ledd til fengsel i 120 – etthundreogtjue – dager, hvorav 60 – seksti – dager gjøres betinget med en prøvetid på 2 – to – år, jf straffeloven §§ 52-54.

Varetekt kommer til fradrag med 2 – to – dager."
- (3) Den andre tiltaleposten, som gjaldt straffeloven § 195 første ledd første straffalternativ, ble deretter pådømt ved Sør-Trøndelag tingretts dom 17. oktober 2012 som har slik domsslutning:

"1. A, født 29. april 1979, frifinnes for tiltalebeslutningen av 4. juni 2012.
2. A frifinnes for fremmet erstatningskrav fra B.
3. Sakskostnader idømmes ikke."
- (4) A anket til Frostating lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet i den første saken, og begjærte samtidig ny behandling av det sivile kravet. Påtalemyndigheten anket på sin side over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet i den andre saken, mens

fornærmede begjærte ny behandling av det sivile kravet. Begge ankene ble henvist til ankebehandling og forenet til felles behandling i lagmannsretten.

- (5) Saken ble behandlet med lagrette, som svarte nei både på spørsmålet om forbrytelse mot straffeloven § 195 og § 196. Lagretten ble deretter stilt nytt spørsmål om forbrytelse mot straffeloven § 200 andre ledd første punktum. Lagretten svarte ja på dette spørsmålet. Lagmannsretten avsa 18. desember 2012 dom med slik domsslutning:
- "A, født 29. april 1979, dømmes for overtredelse av straffeloven § 200 annet ledd første punktum, jf. tredje ledd til fengsel i 5 – fem – måneder. Fullbyrdelse av 120 – etthundreogtyve – dager av straffen utsettes med prøvetid på 2 – to – år på alminnelige vilkår, jf. straffeloven §§ 52-54.**
- Varetekt kommer til fradrag med 2 – to – dager."**
- (6) Dommen er avsagt under dissens, idet den ene fagdommeren og to av de uttrukne lagrettemedlemmene stemte for mildere reaksjoner.
- (7) Ved tilleggsdom 25. februar 2013 ble A også dømt til å betale 50 000 kroner i oppreisning til B.
- (8) A har anket til Høyesterett. Han anfører at det ikke foreligger særdeles skjerpene omstendigheter, og at det straffbare forholdet dermed er foreldet. Lagmannsretten har dessuten lagt for stor vekt på utviklingen i straffenivået de siste årene. Dette er i strid med EMK artikkel 7 om tilbakevirkning.
- (9) *Påtalemyndigheten* uttaler i sin påtegning at anken og støtteskrivet ikke foranlediger noen kommentarer fra påtalemyndighetens side.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (11) Ettersom A i tingretten ble frifunnet for forbrytelse mot straffeloven § 195 første ledd første straffalternativ, men i lagmannsretten ble dømt for samme forhold, riktignok med en mildere subsumsjon, kan anken bare nektes fremmet dersom ankeutvalget ved en begrunnet beslutning enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre fram, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum, jf. andre ledd andre punktum.
- (12) Anførselen om at det straffbare forholdet er foreldet kan klart ikke føre fram. I denne sammenheng er det ikke nødvendig å avgjøre om det var riktig å henføre forholdet under § 200 tredje ledd som forhøyer den øvre strafferammen til fengsel inntil seks år når handlingen er begått under "særdeles skjerpene omstendigheter". Det vises til at tredje ledd ikke inneholder noen uttømmende oppregning av hvilke omstendigheter som kan begrunne at handlingen er begått under "særdeles skjerpene omstendigheter". Når det er tilfellet, anses bestemmelsen både i materiell og prosessuell sammenheng som en generell heving av den øvre strafferammen uavhengig av om det i den konkrete saken er grunnlag for å legge til grunn at det foreligger "særdeles skjerpene omstendigheter". Det vises til Rt. 1995 side 374 og Rt. 1995 side 1577 med henvisning til tidligere praksis. Den øvre strafferammen er etter dette fengsel inntil seks år, slik at foreldelsesfristen etter straffeloven § 67 er ti år.
- (13) Ved straffutmålingen har lagmannsrettens flertall lagt til grunn at A ved to anledninger mens fornærmede var 13 år befølte hans kjønnsorgan. Det er lagt til grunn at befølingen ved begge anledninger skjedde "noen få minutter". I begge tilfeller var fornærmedes truse trukket ned.

De to neste befølingene skjedde etter at fornærmede fylte 14 år. I det første tilfellet er det tale om en beføling på utsiden av klærne, mens det i det andre tilfellet er tale om beføling av kjønnsorganet på huden. Ved begrunnelsen for at § 200 tredje ledd kom til anvendelse har lagmannsrettens flertall blant annet uttalt:

"Det er lagt vekt på at tiltalte misbrakte den tillit, posisjon og familiemessige forbindelse han hadde til fornærmede. Fornærmede hadde i oppveksten hatt en meget nær tilknytning til sin søsters familie. Han oppholdt seg ofte hjemme hos henne og tiltalte hvor han mange ganger overnattet. Fornærmede passet også barna deres ved mange anledninger og fikk et nært forhold til dem. B var mye sammen med tiltalte som han så opp til. De hadde felles interesser og var flere ganger sammen blant annet på jakt- og fisketurer. Tiltalte var en voksen mann på rundt 25 år da handlingene fant sted."

- (14) De aktuelle handlingene har skjedd mellom 12. oktober 2003 og mai 2005. Lagmannsretten kan synes å ha forutsatt at man ved straffutmålingen skal ta utgangspunkt i det noe strengere straffenivået for seksuallovbrudd som har utviklet seg uavhengig av lovendringen i 2010. Dersom dette er en riktig forståelse av lagmannsrettens dom, er det i tilfelle uriktig rettsanvendelse.
- (15) Ankeutvalget har likevel kommet til at straffen ikke er utmålt for strengt. Det vises til at slik lagmannsretten har beskrevet tre av de seksuelle handlingene, og særlig de to første, grenser de mot hva som regnes som seksuell omgang med et barn under 14 år. Når det i tillegg legges vekt på de skjerpene omstendighetene som er sitert foran, er det etter ankeutvalgets vurdering ikke noe åpenbart misforhold mellom de straffbare handlingene og en straff på fengsel i fem måneder, jf. straffeprosessloven § 344. Når i tillegg fullbyrdselsen av 120 dager av straffen er utsatt i en prøvetid på to år, finner ankeutvalget det klart at straffen ikke har blitt for streng.
- (16) Anken tillates etter dette ikke fremmet.
- (17) Beslutningen er enstemmig.

SLUTNING :

Anken tillates ikke fremmet.

Hilde Indreberg
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Riktig utskrift: